Evropský parlament
2014-2019

Dokument ze zasedání

B8-0652/2017

22.11.2017

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

v souladu s čl. 123 odst. 2 jednacího řádu

o situaci v Jemenu
(2017/2849(RSP))

Elena Valenciano, Victor Boştinaru, Knut Fleckenstein
za skupinu S&D

B8-0652/2017

Usnesení Evropského parlamentu o situaci v Jemenu
(2017/2849(RSP))

Evropský parlament,

– s ohledem na svá předchozí usnesení o Jemenu, zejména na usnesení ze dne 15. června 2017[1] a ze dne 25. února 2016[2] o humanitární situaci v Jemenu a ze dne 9. července 2015 o situaci v Jemenu[3],

– s ohledem na prohlášení místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federiky Mogheriniové ze dne 21. listopadu 2017 o situaci v Jemenu,

– s ohledem na prohlášení komisaře EU pro humanitární pomoc a řešení krizí Christose Stylianidese ze dne 11. listopadu 2017 o humanitární situaci v Jemenu,

– s ohledem na závěry Rady ze dne 3. dubna 2017 o situaci v Jemenu,

– s ohledem na společné prohlášení Světového potravinového programu (WFP), Dětského fondu OSN (UNICEF) a Světové zdravotnické organizace (WHO) ze dne 16. listopadu 2017, které vyzývá k okamžitému uvolnění humanitární blokády v Jemenu,

– s ohledem na rezoluce Rady bezpečnosti OSN týkající se Jemenu, zejména na rezoluce 2216, 2201 a 2140,

– s ohledem na čl. 123 odst. 2 jednacího řádu,

A. vzhledem k eskalaci násilí a leteckých úderů v Jemenu, a to zejména od března 2015; vzhledem k tomu, že humanitární situace v Jemenu je i nadále katastrofická; vzhledem k tomu, že Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO) označila situaci v Jemenu za „nejhorší potravinovou krizi na světě“; vzhledem k tomu, že Úřad OSN pro koordinaci humanitárních záležitostí (OCHA) uvedl, že 17 milionů osob v Jemenu potřebuje potravinovou pomoc, přičemž 7 milionů z nich čelí „potravinové krizi“; vzhledem k tomu, že 2,2 milionu dětí trpí vážnou akutní podvýživou, přičemž každých deset minut umírá jedno dítě z příčin, kterým by šlo předejít; vzhledem k tomu, že v Jemenu byly vnitřně vysídleny 2 miliony osob a počet navrácených osob činí 1 milion;

B. vzhledem k tomu, že podle OSN je v Jemenu více než 925 000 případů podezření na nákazu cholery, která si již vyžádala více než 2200 úmrtí;

C. vzhledem k tomu, že probíhající konflikt má dopad na dovoz potravin, na němž je Jemen silně závislý, ovlivňuje však také dopravu, infrastrukturu i místní produkci potravin, která je už tak nízká; vzhledem k tomu, že venkovská populace v Jemenu byla velmi zranitelná již před vypuknutím konfliktu; vzhledem k tomu, že pouhé

[1] Přijaté texty: P8_TA(2017)0273.
[2] Přijaté texty: P8_TA(2016)0066.
[3] Přijaté texty: P8_TA(2015)0270.

poskytování pomoci nemůže naplnit potravinové potřeby 28 milionů jemenských obyvatel, a vzhledem k tomu, že je třeba nalézt dlouhodobá udržitelná řešení pro oblast rozvoje a zemědělství a pro zvýšení odolnosti obyvatel;

D. vzhledem k tomu, že humanitární situace v Jemenu se ještě zhoršila poté, co koalice vedená Saúdskou Arábií dne 6. listopadu 2017 prosadila blokádu pozemních, námořních i vzdušných hranic Jemenu; vzhledem k tomu, že námořní přístav Aden a pozemní přechod Al Wádí na hranicích se Saudskou Arábií byly opět otevřeny; avšak vzhledem k tomu, že přístavy Hudajdá a Salíf i letiště v San´á, jež v březnu 2015 padly do rukou rebelů z kmene Hútí a přes které do Jemenu přicházelo přibližně 80 % dovozu, včetně obchodního a humanitárního zboží, nadále podléhají blokádě;

E. vzhledem k tomu, že pokračování blokády má dopad zejména na civilisty, a vzhledem k tomu, že bojovníci z kmene Hútí jsou jím ovlivněni ze všech nejméně; vzhledem k tomu, že do země nelze dodat základní zboží, jako jsou potraviny a zdravotnický materiál; vzhledem k tomu, že pokračování blokády by do ledna 2018 vedlo k vyčerpání zásob potravin spravovaných Světovým potravinovým programem pro 7 milionů osob, které jsou ohroženy hladomorem, a ke zvrácení pokroku dosaženého v boji proti choleře a ohrozilo by provádění záchranných operací i poskytování základních zdravotnických služeb;

F. vzhledem k tomu, že Mark Lowcock, koordinátor OSN pro pomoc při mimořádných událostech, vyjádřil závažné obavy ohledně zhoršující se humanitární krize v Jemenu a vyzval k tomu, aby byl okamžitě obnoven úplný a neomezený přístup do země;

G. vzhledem k tomu, že rezoluce Rady bezpečnosti OSN 2216 explicitně stanoví, aby Výbor pro sankce označoval osoby, které „brání dodávkám humanitární pomoci do Jemenu“; vzhledem k tomu, že dne 17. srpna 2017 Rada bezpečnosti OSN tento konflikt uznala za hlavní příčinu hladomoru;

H. vzhledem k tomu, že letecké útoky vedené koalicí ve městě San´á a v jeho okolí jsou v posledních týdnech intenzivnější, a mají za následek civilní oběti a ničení infrastruktury; vzhledem k tomu, že rebelové z kmene Hútí na to dne 4. listopadu 2017 reagovali tím, že zaútočili balistickými raketami na hlavní mezinárodní civilní letiště v Rijádu; vzhledem k tomu, že na území Saúdské Arábie byly letos vypáleny desítky dalších raket; vzhledem k tomu, že válečné právo zakazuje úmyslné, plošné a nepřiměřené útoky na civilisty; vzhledem k tomu, že tyto útoky jsou považovány za válečné zločiny, a osoby, které je páchají, mohou být za tyto zločiny souzeny;

I. vzhledem k tomu, že válka v Jemenu je důsledkem širšího konfliktu mezi Saúdskou Arábií a Íránem; vzhledem k tomu, že místní a regionální konflikty jsou výrazně propojeny, a vzhledem k tomu, že situace v Jemenu by mohla mít další regionální důsledky a představuje velké riziko pro stabilitu v tomto regionu, zejména v oblasti Afrického rohu, Rudého moře a v širší oblasti Blízkého východu; vzhledem k tomu, že se al-Káidě na Arabském poloostrově (AQAP) podařilo využít zhoršující se politické a bezpečnostní situace v Jemenu a rozšířit svou oblast vlivu a zvýšit počet a rozsah teroristických útoků; vzhledem k tomu, že organizace AQAP a takzvaný Islámský stát (ISIS) / Dá‘iš zapustily v Jemenu kořeny a páchají teroristické útoky, při kterých umírají stovky lidí;

J. vzhledem k tomu, že existuje mezinárodní zbrojní embargo namířené vůči povstalcům z kmene Hútí a stoupencům bývalého prezidenta Sáliha; vzhledem k tomu, že ve svém usnesení ze dne 25. února 2016 Parlament vyzval k iniciativě zaměřené na prosazení zbrojního embarga EU vůči Saúdské Arábii, v souladu se společným postojem Rady 2008/944/SZBP o vývozu zbraní ze dne 8. prosince 2008;

K. vzhledem k tomu, že financování EU určené Jemenu na období 2018–2020 činí 150 milionů EUR a je zaměřené na zvýšení odolnosti v těch nejkritičtějších odvětvích zabezpečování potravin a výživy, na řešení klíčových otázek v oblasti správy, na obnovu státních institucí a opětovné poskytování základních veřejných služeb;

1. je hluboce znepokojen dramatickým zhoršováním humanitární situace v Jemenu, která se vyznačuje obecným nedostatkem potravin a závažnou podvýživou, vypuknutím cholery, útoky, při nichž není brán ohled na civilní obyvatelstvo a zdravotnické a humanitární pracovníky, a ničením civilní a zdravotnické infrastruktury, pokračujícími leteckými útoky, odpalováním balistických raket, pozemními boji a ostřelováním, a to navzdory opakovaným výzvám k opětovnému ukončení bojů;

2. vyjadřuje obavy ze vzrůstajícího napětí mezi Saúdskou Arábií a Íránem; vyzývá k okamžitému znovuotevření všech přístavů v zemi, pozemních i vzdušných hranic, a to i v oblastech, které jsou pod kontrolou opozice, aby bylo možné neprodleně zahájit opatření na záchranu životů; zdůrazňuje, že blokáda výrazně a ve velkém rozsahu zhoršila již tak katastrofickou humanitární situaci;

3. považuje opatření koalice vedoucí k obnově provozu v přístavu Aden a k otevření hraničního přechodu Al Wádí za krok správným směrem; naléhavě vyzývá koalici, aby zajistila okamžité obnovení činnosti v přístavech Hudajdá a Salíf a otevření pozemních hranic pro humanitární pomoc a dodávky základních obchodních komodit;

4. připomíná, že povstalci z kmene Hútí a stoupenci bývalého prezidenta Alího Abdalláha Sáliha také porušují válečné právo tím, že blokují humanitární pomoc civilistům, čímž výrazně zvyšují utrpení civilního obyvatelstva;

5. vyzývá všechny zapojené strany, aby umožnily okamžitý a úplný humanitární přístup k oblastem zasaženým konfliktem, aby se pomoc dostala ke všem potřebným; vyzývá Radu a Radu bezpečnosti OSN, aby při provádění rezoluce Rady bezpečnosti 2216 určila jednotlivce bránící poskytování humanitární pomoci v Jemenu a aby na ně uvalila cílené sankce;

6. co nejdůrazněji odsuzuje stávající násilí a veškeré útoky namířené proti civilistům, ať už je páchá kterákoli strana konfliktu, včetně jejich regionálních a mezinárodních podporovatelů; odsuzuje plošné raketové útoky na města v Saúdské Arábii, zejména na hlavní civilní mezinárodní letiště v Rijádu, které dne 4. listopadu 2017 provedly povstalci z kmene Hútí a stoupenci bývalého prezidenta Sáliha; stejně tak odsuzuje bezohledné a nepřiměřené letecké útoky vedené koalicí, které mají za následek civilní oběti a ničení civilní a zdravotnické infrastruktury;

7. vyjadřuje hluboké znepokojení nad tím, že pokračující letecké útoky a pozemní boje vedou k nestabilitě, již využívají teroristické a extremistické organizace, jako jsou ISIS/Dá´iš a AQAP; naléhavě vyzývá jemenskou vládu, aby se zhostila své povinnosti v

boji proti organizacím ISSS/Dá'iš a AQAP; zdůrazňuje, že je nutné, aby všechny strany konfliktu přijaly rozhodná opatření proti těmto skupinám, jejichž činnost představuje vážnou hrozbu pro vyjednání smíru a pro bezpečnost nejen v tomto regionu;

8. zdůrazňuje, že odveta a pokračování leteckých úderů povede pouze ke zhoršení humanitární krize a utrpení civilistů a vyzývá k okamžitému příměří; opětovně vyzývá všechny strany a jejich regionální a mezinárodní podporovatele, aby dodržovali mezinárodní humanitární právo a mezinárodní ujednání v oblasti lidských práv a zajistili tak ochranu civilistů a aby se již přímo nezaměřovali na civilní infrastrukturu, zejména na zdravotnická zařízení a systémy pro rozvod vody; připomíná, že úmyslné útoky na civilní obyvatelstvo a civilní infrastrukturu, včetně nemocnic a zdravotnického personálu, představují vážné porušování mezinárodního humanitárního práva; naléhavě vyzývá mezinárodní společenství, aby zajistilo mezinárodní trestní stíhání osob, které mají na svědomí porušení mezinárodního práva, k nimž došlo v Jemenu; v tomto ohledu plně podporuje rozhodnutí Rady OSN pro lidská práva, provést komplexní vyšetřování trestných činů spáchaných během konfliktu v Jemenu; zdůrazňuje, že má-li být dosaženo trvalého řešení konfliktu, je nutné zajistit, aby příslušné osoby nesly za tato porušení odpovědnost;

9. připomíná, že konflikt v Jemenu nelze v žádném případě vyřešit vojenskou cestou a že tuto krizi je možné vyřešit pouze na základě inkluzivního procesu jednání vedeného OSN, který bude zahrnovat všechny dotčené strany s výrazným zastoupením žen a bude usilovat o inkluzivní politické řešení; opakuje svou podporu úsilí, které vyvíjí Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ) s cílem zprostředkovat obnovení jednání, a vyzývá všechny strany konfliktu, aby v této věci zaujaly konstruktivní přístup a nekladly pro obnovení jednání žádné předběžné podmínky; zdůrazňuje, že zásadní význam pro usnadnění návratu k politickému řešení budou mít opatření na budování důvěry, jako propuštění politických vězňů, okamžité kroky k dosažení udržitelného příměří, mechanismus pro stahování ozbrojených sil pod dohledem OSN, usnadnění přístupu humanitárních a obchodních dodávek a neformální iniciativy („track II“) zahrnující aktéry z politické a bezpečnostní sféry i z občanské společnosti;

10. vyzývá Radu, aby účinně prosazovala dodržování mezinárodního humanitárního práva, jak je stanoveno v příslušných obecných zásadách EU; připomíná, že je zejména nutné, aby všechny členské státy EU důsledně uplatňovaly pravidla EU stanovená ve společném postoji Rady 2008/944/SZBP a aby došlo k zastavení veškerého prodeje zbraní válčícím stranám v Jemenu; připomíná v této souvislosti svou výzvu, aby vznikla iniciativa na uvalení zbrojního embarga EU na Saúdskou Arábii na základě závažných tvrzení o porušování mezinárodního humanitárního práva Saúdskou Arábií v Jemenu a na základě skutečnosti, že pokud by byl i nadále povolen prodej zbraní do Saudské Arábie, došlo by k porušení ustanovení společného postoje Rady 2008/944/SZBP;

11. vyzývá ESVČ a Komisi, aby v koordinaci s mezinárodními finančními institucemi pomáhaly při obnově činnosti centrální banky v San´á, aby tak mohla pod nestrannou správou začít uskutečňovat svou neutrální a nezávislou úlohu, s cílem zajistit obyvatelům Jemenu stabilní životní podmínky;

12. vítá skutečnost, že EU a její členské státy jsou připraveny posílit humanitární pomoc obyvatelům v celé zemi, a reagovat tak na rostoucí potřeby, a uvolnit svou rozvojovou

pomoc za účelem financování projektů v klíčových odvětvích; vítá závazky učiněné na dárcovském setkání na vysoké úrovni týkajícím se humanitární krize v Jemenu a zdůrazňuje potřebu koordinované humanitární činnosti pod vedením OSN s cílem zmírnit utrpení obyvatel Jemenu; znovu vyzývá všechny země, aby splnily závazky, které na tomto dárcovském setkání přijaly, s cílem přispět k řešení humanitárních potřeb;

13. vítá nedávné zahájení projektů organizace FAO a Světové banky zaměřených na poskytnutí okamžité pomoci chudým lidem, kteří jsou v Jemenu ohroženi nedostatkem potravin, a na posílení dlouhodobější odolnosti zemědělství; zdůrazňuje, že je třeba přijmout další opatření, finanční i politická, k poskytnutí okamžité humanitární pomoci, ale také na podporu úsilí o vyřešení konfliktu a k dosažení udržitelného rozvoje a zabezpečení potravin, což je jediným prostředkem k zajištění dlouhodobého a udržitelného míru v Jemenu;

14. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedkyni Komise, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, vládám a parlamentům členských států, generálnímu tajemníkovi OSN, generálnímu tajemníkovi Rady pro spolupráci v Zálivu, generálnímu tajemníkovi Ligy arabských států a vládě Jemenu.